

Sygn. akt II CZ 85/16

POSTANOWIENIE

Dnia 23 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Monika Koba

SSN Marian Kocon

w sprawie z powództwa G. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P.
przeciwko Miastu P.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 23 września 2016 r.,

zażalenia strony pozwanej

na wyrok Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 9 lutego 2016 r., sygn. akt I ACa (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 listopada 2013 r. Sąd Okręgowy w P. oddalił powództwo G. sp. z o.o. w P. skierowane przeciwko Miastu P. o zapłatę kwoty 5.345.655 zł z ustawowymi odsetkami, tytułem odszkodowania za szkodę poniesioną na skutek uchwalenia nowego planu miejscowego (przez co korzystanie przez powódkę z należącej do niej nieruchomości w dotychczasowy sposób stało się niemożliwe), przyjmując, że powódka nie ma legitymacji czynnej dla dochodzenia takiego roszczenia. Wskazał, że powódka jako podstawę tego roszczenia powoływała art. 36 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 647; dalej jako u.p.z.p.). Tymczasem, w dacie miarodajnej do powstania roszczenia tj. w dniu wejścia w życie nowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz w chwili wniesienia pozwu, powódka nie była już właścicielem bądź współwłaścicielem działek, w związku z którymi domagała się przyznania odszkodowania albowiem wcześniej, dnia 3 listopada 2011 r., przeniosła prawo własności nieruchomości na rzecz odrębnego podmiotu. Wyrokiem z dnia 21 maja 2014 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powódki akceptując przyjętą podstawę prawną rozstrzygnięcia to jest art. 36 ust. 1 pkt 1 u.p.z.p. i odmówił powódce legitymacji do dochodzenia roszczenia odszkodowawczego na podstawie art. 36 ust. 3 u.p.z.p., ponieważ powódka wyraźnie oświadczała, że dochodzi roszczenia na podstawie art. 36 ust. 1 u.p.z.p. a w apelacji nie polemizowała ze stanowiskiem Sądu pierwszej instancji uznającym brak jej legitymacji czynnej do dochodzenia roszczenia na podstawie art. 36 ust. 3 u.p.z.p. Na skutek skargi kasacyjnej powódki, wyrok Sądu Apelacyjnego został uchylony wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 29 września 2015 r. (II CSK 653/14), a sprawa przekazana Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania. Rozpoznając sprawę ponownie, Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 9 lutego 2016 r. uchylił wyrok Sądu Okręgowego z dnia 27 listopada 2013 r. i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania wskazując, że wynikająca z uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego potrzeba rozpoznania merytorycznie roszczenia powódki w płaszczyźnie art. 36 ust. 3 u.p.z.p., czego jak dotychczas nie uczyniono, skutkuje

oceną nierozpoznania istoty sprawy i tym samym potrzebą wydania orzeczenia kasatoryjnego. Ponadto, za wydaniem takiego rozstrzygnięcia przemawia też konieczność prowadzenia postępowania dowodowego w zakresie wysokości szkody i należnego odszkodowania.

Wyrok Sądu Apelacyjnego został zaskarżony przez pozwanego zażaleniem złożonym w trybie art. 394¹ § 1¹ k.p.c.; pozwany kwestionował stanowisko Sądu Apelacyjnego tak co do oceny o nierozpoznaniu istoty sprawy jak i potrzeby prowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie na orzeczenie kasatoryjne sądu drugiej instancji ma służyć skontrolowaniu, czy zostało ono prawidłowo oparte na jednej z wymienionych w art. 386 § 2 i 4 k.p.c. przesłanek, tj. czy powołana przez sąd przyczyna uchylenia odpowiada podstawie ustawowej. Przedmiotem badania Sądu Najwyższego jest zatem istnienie formalnych, procesowych podstaw wydania przez sąd odwoławczy wyroku kasatoryjnego, a nie reformatoryjnego

Biorąc pod uwagę stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uzasadnieniu wyroku z dnia 29 września 2015 r. i dokonaną tamże wykładnię prawa, którą Sąd Apelacyjny pozostaje związany, że ten sam stan faktyczny w postaci uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, może prowadzić do powstania roszczenia odszkodowawczego nie tylko na podstawie art. 36 ust. 1 u.p.z.p., ale również na podstawie art. 36 ust. 3 u.p.z.p., z tym, że przy wspólnej podstawie faktycznej roszczeń określonych w tych przepisach (w postaci uchwalenia lub zmiany planu miejscowego), różne są dla każdego z nich pozostałe przesłanki warunkujące ich powstanie, stwierdzić należy, że nie można odmówić racji stanowisku Sądu Apelacyjnego co do potrzeby uchylenia zaskarżonego wyroku. Niewątpliwie ta podstawa materialnoprawna roszczenia odszkodowawczego powoła pozostała poza rozważaniami Sądu pierwszej instancji nie tylko w zakresie wysokości szkody i wysokości należnego odszkodowania ale przede wszystkim w zakresie przesłanek roszczenia; w sprawie zachodzi zatem potrzeba poczynienia po raz pierwszy niezbędnych ustaleń tak faktycznych jak i ocen prawnych. Uprawnione było zatem zakwalifikowanie tego stanu rzeczy

jako nierozpoznanie istoty sprawy, co mieści się w sytuacji procesowej opisanej w art. 386 § 4 k.p.c.

Ponieważ kontrolą Sądu Najwyższego w postępowaniu zażaleniowym prowadzonym na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. jest objęta wyłącznie prawidłowość zakwalifikowania przez sąd drugiej instancji określonej sytuacji procesowej jako odpowiadającej przyjętej podstawie orzeczenia kasatoryjnego, a w okolicznościach sprawy formalna prawidłowość tego rozstrzygnięcia nie nasuwa zastrzeżeń - Sąd Najwyższy oddalił zażalenie na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁴ k.p.c.

jw